

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à Casu CIII. usque ad Casum CXVII. inclusivè exhibens Materiam de Sacramentis extremæ Unctionis, Ordinis & Matrimonii, item de Censuris

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1753

VD18 13475452-001

Casus CVII. De Impedimento Erroris, Conditionis, Voti, Cognationis, Affinitatis &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39841

C A S U S CVII.

De impedimento erroris, conditio-
nis, voti, cognationis,
affinitatis.

UBaldus vult solvi à Titia uxore : 1. Quia eam non reperit virginem. 2. Quia petiit eam, quam viderat in horto. 3. Quam amicus retulit esse pulchram, & data est alia. 4. Petiit filiam Petri, & data est filia Pauli. 5. Non cogitabat ducere uxorem, sed quia hac se finxit divitem, ideo eam duxit. 6. Putavit matrimonium esse solubile, vel non obligare ad debitum conjugale. 7. 8. Putavit ipsam esse liberam, cum tamen sit mancipium, & dominus non consensit. 9. Ipsa dicitur fuisse monialis, vel voto obstricta. 10. 11. Ipse ante pubertatem vel ex metu fuit ordinatus. 12. Suscepit ejus prolem, sed nescius eam esse Titia, vel se exinde contrahere cognationem spiritualem. 13. Non fuit ad hoc designatus. 14. Baptizavit propriam prolem. 15. Fuit adoptatus à patre Titia. 16. 17. Titia dicitur esse ipsi consanguinea. 18. 19. 20. 21. Affinis affinitate contracta ante Baptismum. Pro Resol.

QUÆR. I. Quid circa impedimentum erroris ? I.

R. I. Error potest esse vel circa personam, ut dum putatur esse Titia, & est Caja; vel circa qualitatem personæ, ut cum putatur esse virgo, nobilis, dives, cum sit corrupta, ignobilis, pauper;

uterque error vel est *antecedens*, qui dat causam contractui, ita ut eo non existente, contractus non fieret; vel est *concomitans*, qui non inducit ad contrahendum, sed ita comitatur actum, ut eo non existente adhuc fieret.

¶ 2. Certum est, quod *error in personâ* matrimonium reddat invalidum, ut cum putas te contrahere cum Caja, & contrahis cum Titia, *c. 1. in 201, de spons.* Ratio est, quia talis error tollit consensum circa hanc personam, qui est de essentia matrimonii; quod enim non est cognitum, non potest esse volitum. Nec obstat, quod hic error solum sit concomitans, & fortè maluisset contrahere cum Titia, si scivisset hanc esse; nam consensit in solam Cajam, & ex ista comparatione animi solum sequitur, quod fuisset contenturus in Titiam, si scivisset eam esse; non autem quod de facto consenserint in Titiam, quam ignorabat. Dices 1. Gen. 29. Jacobo loco Rachaëlis substituebatur Lia, & tamen valuit matrimonium, 2. Isaac validè benedixit Jacob, putans esse Esau, 3. Valet Baptismus, & absolutio data Petro, quæ putabatur dari Paulo. ¶ Ad 1. N. Ass. Nam matrimonium Jacob ab initio erat nullum, utque dum à Jacob fuit renovatum. Ad 2. Benedictio ex Divina voluntate cadebat in personam præsentem, qualiscunque illa esset. Ad 3. N. cons. Intentio baptizantis & absolventis debet ferri in præsentem, qualiscunque ille sit; quod si nubens etiam intendat ducere personam quamcunque sibi præsentem, valet matrimonium, sive sit Caja, sive Titia.

2. ¶ 3. Error circa qualitatem non invalidat matrimonium, nisi qualitas redundet in substantiam hoc autem dupliciter fieri potest: 1. Si qualitas de-

designet personam, ut si dicas : Peto ex filiabus
tuis istam, quam ante menssem vidi in horto, si
tum substituatur alia, matrimonium est nullum.

2. Si qualitas in ipso contractu in-vel externè ap-
ponatur tanquam finis principaliter intentus, ita
ut adsit actualis expressa, vel virtualis voluntas non
contrahendi, nisi adsit talis conditio vel qualitas.

Ita quòad rem omnes. Ratio est, quia tunc
consensus alligatur tali qualitati, vel conditioni,
ita ut non existente illâ etiam non existat consensus
in matrimonium; si qualitas modo explicato non
redundet in substantiam, error vel etiam dolus
circa qualitatem non obest valori, quamvis sit an-
tecedens, & det causam contractui, ita ut matri-
monium non fuisset inicum, si scivisset illam qua-
litatem non adesse, quia de facto simpliciter con-
traxit, & in contractu non attenditur id, quod
quis fecisset vel voluisset in aliis circumstantiis,
sed ad id, quod de facto fecit vel voluit; voluit
autem personam, quam de facto habet coram se,
& si talis contractus esset irritus, nullum ferè va-
leret matrimonium, quia quilibet putat se contra-
here cum persona virtuosa, honesta, divite, no-
bili, &c. cum tamen in uno horum plerumque
erretur, *Sanch. l. 7. d. 18. Boscop. 5. d. 11. f. 7 Spo-
rer c. 1. n. 5. Eng. tit. 1. §. 4. Schmaltz. ibid. n. 447.*
Ex dictis

Resolves Casus sequentes : 1. Titius petiit fi-
liam natu-minorem à patre, quam videret esse 3.
pulchram; pater negat illam, sed offert natu-
majorem, quæ formosa non erat; Titius jubet
per amicum videri hanc & sibi referri, cujus for-
mæ sit natu-major, pater amico ostendit natu-
minorem, dicens esse natu-majorem, hinc ami-
cus deceptus nuntiat Titio natu-majorem esse pul-
chram,

chram, & ideo Titius per procuratorem init cum eâ matrimonium, quæritur, an validè? Affirmat *Sanch. l. 8. d. 18. num. 35.* distinguit *La Croix*; at rectiùs simpliciter negant *Pontius*, *Tamb.* cum *Sporer num. 8.* quia qualitas hîc designat personam; nam Titius solùm voluit illam, quam amicus viderat esse pulchram, & pulchritudo fuit conditio sine qua non, vel saltem motivum principale, quod patet ex eo, quia nec determinatè voluit natu-majorem, nec natu-minorem, sed pulchram.

4. 2. Si quis petat unam ex filiabus Petri, & substituatur filia Pauli, non valet matrimonium *Schmaltzgruber loc. cit.* quia licet consensus contrahentis non fuerit determinatus ad certam filiam Petri fuit tamen determinatus ad aliquam ex illis, cum exclusione aliarum, quæ Petri non sunt.

5. 3. Aliquis non cogitabat ducere uxorem, sed quia audit Bertham esse nobilem, eam ducit, ut fiat affinis nobilium; si Bertha non sit nobilis, matrimonium est irritum defectu consensûs, cujus finis, & objectum simpliciter motivum, erat nobilitas, quæ non existit; deficiente autem fine & motivo deficit consensus.

4. Si dicas: Volo & duco hanc præsentem, quam puto esse primogenitam, valet matrimonium, etsi non sit primogenita; econtrà non valet, si dicas: Volo primogenitam, quam puto esse hanc præsentem, *Sanch. Tambur. Sporer num. 7. La Croix num. 554.* Ratio est, quia in primo casu consensus directè fertur in personam præsentem, & indirectè solùm in qualitatem: ergo qualitate non existit.

stente adhuc valet consensus; contrarium est in casu secundo.

5. Si virgo nihil scivit de commixtione corporum inter conjuges, validè contraxit, etsi commixtionem abhorreat, quia habuit intentionem generalem faciendi, quod alii contrahentes; similiter valet, si quis credat, matrimonium ex certis causis esset solubile, modò solubilitatem contractui non apponat tanquam conditionem sine qua non, de quo vide *Casu 105. num. 21.* An validè contrahat, qui falsò credit adesse impedimentum dirimens, dixi *Casu eod. num. 5.*

QUÆR. II. Quid circa impedimentum conditionis?

R. I. Per *Conditionem* hîc intelligitur stricta servitus, quæ quatuor modis inducitur, jure belli, captivitate, emptione, condemnatione; conditio servitutis ignorata à persona libera dirimit matrimonium, etiamsi ignorantia sit crassa; secus, si liber scienter cum serva contrahat, *c. si quis ingenuus, c. 2. fin. de conj. serv.* At quid, si persona libera cognitâ ex post alterius servitute velit stare matrimonio, an servus possit resilire? R. Posse, si aliud damnum secutum non sit, quia matrimonium fuit omninò nullum, *Sanchez. l. 4. d. 15. num. 5.*

2. Valet matrimonium servum inter & servam, imò & per se licitum est etiam invitis dominis, quia contrahentes utuntur jure suo, *S. Tho. in 4. dist. 36. q. un. Wiest. tit. 9. num. 6. Reiffenst. tit. 9. n. 6.* Sæpe tamen consuetudo vel pacta habent, ut servus incio, vel invito domino contrahens non gaudeat certis beneficiis, vel privilegiis à domino habitis.

3. Va-

3. Valet matrimonium, quod liber conrahit cum libera, quam erroneè putat esse servam, aut servus cum ancilla quam putat esse liberam, vel servus cum libera, quam putat esse ancillam, *Wiesst. num. 9. Reiffenst. num. 10. Schmaltzgr. num. 23.* Ratio est, quia non erratur in substantia, & Ecclesia solùm irritat matrimonium liberi ignorantis servitutem alterius.
8. 4. Si servus intrà breve tempus, v. g. sex menses, erat futurus liber, *Sanch. l. 7. d. 19.* dicit, valere matrimonium; at rectiùs negant *Sylv. Angel. La Croix num. 563.* quia si liber hoc resciret, posset matrimonium suum habere pro nullo, ergo verè nullum erat; qui ad tempus tantùm est liber, postea in servitutem relapsurus, contrahit invalidè, quia ei adhuc incumbit servitus, quæ ignoratur ab altero, *Sot. Avers. q. 12. sect. 2.*
5. Si dominus servam collocet in matrimonio libero ignorante servitutem, valet matrimonium, quia hoc ipso servæ dedit libertatem; idem est, si dominus conscius, studio taceat, *auth. de nupt. §. si verò, Sanch. Guttier. c. 91. Castropalao. d. 4. p. 5. §. 3.* Econtrà si liber sit conscius servitutis, dominus etsi in matrimonium consentiat, non censetur mancipio tradere libertatem, sed solùm consensisse salvo suo jure, *Gutt. loc. cit. Schmaltzgruber num. 33.* quia d. authentica expressè loquitur, si liber sit inscius servitutis.
6. An error conditionis servilis matrimonium dirimat ex jure naturæ, ut volunt *Scot. Sylv. Reiffenst. num. 3.* vel ex eo solo jure Ecclesiastico, ut sentiunt plerique cum *D. Thom. Bonav. parum* facit ad praxin; benè distinguunt *Pont. Peretz. d. 52.*

d. 25. num. 4. Wiest. num. 11. Si liber cum serva contrahat cum hac expressa conditione & intentione: Si sis libera, matrimonium erit jure naturæ nullum defectu consensûs, secus ex solo jure Ecclesiastico.

QUÆR. III. Quid de voto ?

9. R. 1. Per votum dirimens matrimonium intelligitur solemne castitatis annexum majoribus Ordinibus, & professioni Religiosæ, cum hac tamen distinctione, quòd S. Ordines tantùm dirimant matrimonium contrahendum, professio Religiosa autem etiam contractum ratum, *Trid. s. 24. can. 6. ubi sic statuit: Siquis dixerit, matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem Religionis professionem alterius conjugum non dirimi, anathema sit.* Qualiter vota simplicia castitatis, Religionis, &c. matrimonium reddant illicitum dixi *Cas. preced. à n. 14.* Qualiter dirimant sponsalia, dixi *Cas. 104. à n. 19.*

10. 2. Ordinatus ante usum rationis non tenetur abstinere à matrimonio, sicut & ille, qui omninò ignoravit votum castitatis SS. Ordinibus esse annexum; tenetur tamen ante pubertatem ordinatus, ut dixi *Cas. 103. nu. 8.* Sed quid de coacto ad S. Ordines per injustum & gravem metum? (ut non rarò contingit in filiis-familias) Talem non obligari ad castitatem, nec ad Horas, sed licitè & validè matrimonium iniri posse, nisi votum expressè, vel tacitè, v. g. liberè exercendo actum Ordinis, ratificaverit, docent *Barbos. Zoef. Sanchez. d. 29. Avers. s. 8. Pyrrh. l. 4. t. 6. & ibid. Reiffest. num. 9. Krimer nu. 964.* Quia Deus tale votum non acceptat, & Ecclesia declarat irritam, *c. perlatum, c. dilectus, de his que vi metus, c. licet 6. de voto,* & jus universaliter pro
ir-

irritis habet ea, quæ ex gravi metu fiunt, & ope
 judicis ordinarii facilè reparari, & in pristinum sta-
 tum restitui non possunt, ut patet in matrimonio
 & solemnè professione; hæc sententia est valde
 probabilis, & in praxi tuta; at non minùs proba-
 bile videtur talem obligari ad castitatem, & absti-
 nere à matrimonio, *Palud. Sylv. Gutt. Pont. l. 7.*
c. 29. Dian. to. 2. l. 4. t. 193. La Croix num. 577.
Schmaltzgr. num. 23. Probatur ex Conc. Tolet.
 VIII, quod metu ordinator arcet à matrimonio,
 nisi dispensationem impetrent; & ratio est, quia
 metus relinquit actum simpliciter voluntarium,
 ergo tale votum de jure naturæ valet, & jure po-
 sitivo nullibi legitur irritatum; nam Canones al-
 legati solùm loquuntur de professione religiosâ,
 in qua ob majorem statûs difficultatem jura mayo-
 rem requirunt libertatem. Confirm. Alii contra-
 ctus, & juramenta metu inita valent & obligant,
 usque dum dispensetur: ergo & votum S. Ordini-
 bus annexum.

3. An conjux cum, vel sine licentia conjugis,
 vel factò divortio S. Ordines suscipere aut religio-
 nem profiteri possit. Item an uxor consenti-
 ens in ordinationem mariti illo mortuo iterum va-
 lidè nubere queat, dixi *Casu 195. à num. 29.*
 Qualiter invalidè professus ad sæculum redire
 & nubere possit, colligitur ex dictis *Cas. 63.*
q. 5.

11. 4. Sacri Ordines ex solo jure Ecclesiæ, non ve-
 rò ex jure naturæ vel Divino matrimonium diti-
 munt, est communis cum *S. Thom. 2. 2. q. 88.*
art. 11. Scot. in 4. dist. 37. q. un. Pyrhing. num. 6.
 Ratio est, quia Ordo de se stare potest cum ma-
 trimonio, ut patet in Ecclesia Græca, imò &
 Latinâ, si uxore adulterante, vel consentiente

maritus Ordines suscipiat ; & Deus nullibi tale
 matrimonium irritum declaravit. Major est
 difficultas de professione religiosâ : hanc dirime-
 re matrimonium contrahendum ex jure naturæ
 docent *Henriq. Scot. & Thomista communiter*, qui-
 bus favet *S. Thom. in 4. dist. 38. q. 1. a. 3. & S.
 Bonav. ibid.* quia res per professionem Deo tradi-
 ta non potest tradi homini, sicut res vendita & tra-
 dita Petro, nec validè nec licite potest tradi Paulo;
 econtrâ hanc vim inesse professioni ex solo jure Ec-
 clesiastico probabilius docet *Scot. cum suis in 4.
 d. 31. & 42. Mastrius, Pont. Peretz, Sporer. n. 41.
 Suar. Vasq. Couv. & plurimi apud Sanch. l. 7. d. 27.
 n. 4. La-Croix n. 583. Schmaltzgr. n. 48.* Ratio
 est 1. quia professio religiosa non importat nisi
 obligationem religionis ad castitatem, &c. at obli-
 gatio religionis ad castitatem potest stare cum obli-
 gatione justitiæ ad debitum conjugale, ut patet in eo
 qui cum voto simplici contrahit matrimonium :
 ergo. 2. Illa vis non inest professioni, quate-
 nus est votum, aliàs etiam inesset voto simpli-
 ci; neque inest, ut est votum solemne, quia so-
 lemnitas est ex solo jure Ecclesiastico, *c. unico,
 de votis in 6.* ubi dicitur *nos attendentes quod voti
 solemnitas ex solâ constitutione Ecclesia est in-
 venta* : & illa solemnitas vix aliud importat quàm
 vim dirimendi matrimonium; neque illa vis in-
 est professioni, quatenus est traditio; nam vo-
 tum simplex in Societate JESU, item votum
 simplex uxoris consentientis in ordinationem
 mariti, invalidat matrimonium, ita ut etiam post
 mortem mariti ordinati, validè nubere non
 possit per *c. seriatim 14. dist. 32.* & tamen hæc
 non continent talem traditionem; deinde vo-
 tum solemne ideo est actualis traditio, quia ab-
 abdi-

dicat à se jus utendi corpore ; sed etiam votum simplex abdicat illud jus , cum non detur jus ad quid illicitum, ergo. 3. Olim professio religiosa non dirimebat matrimonium subsequens , ut claret ex *Can. si qua virgo, c. quotquot, c. virgines caus. 27. q. 1.* ubi virginibus sacris nubentibus pœna statuitur, at non jubentur à nuptiis separari. 4. In jure naturæ directè non potest dispensare Papa , at potest dispensare, ut professus contrahat matrimonium, ut docet communis apud *Sanch. l. 8. d. 8. n. 6.* Et reverà sic dispensatum est cum Raimiro Rege Aragonum, cum Nicolao Justiniano Veneto, cum Constantiâ Moniali Siciliæ Regis filiâ, cum Casimiro Rege Poloniæ ; & certè si Ecclesia votis istis possit addere solemnitatem , cur non tollere ad eum modum, quo locus aliquis ex voluntate Ecclesiæ potest fieri sacer, & ex ejusdem voluntate iterum profanus ? Ad *rationem oppositam* R. Quòd traditio, quâ homo se per professionem religiosam tradit Deo, solùm fundet obligationem Religionis ; traditio verò per matrimonium inducit obligationem justitiæ ; quæ simul stare possunt, sicut simul stant obligatio voti simplicis in conjuge, & obligatio justitiæ reddendi debitum.

12. QUÆR. IV. Quid de impedimento cognationis?

R. 1. Cognatio est triplex, spiritualis, legalis, carnalis. Circa *Cognitionem spiritualem* tenenda sunt sequentia.

1. Cognatio hæc oritur ex Sacramento Baptismi, & Confirmationis inter baptizatum ipsum & illius patrem & matrem cum patrinis, nec non inter baptizantem & baptizatum, baptizati que

patrem & matrem tantum, *Trid. sess. 24. c. 2. tit. tot. de cognat. spirit.* Itaque cognationem spiritualement contrahit baptizans (idem est de confirmante) cum baptizato & ejus parentibus; item patrini cum iisdem, non autem inter se, aut cum baptizante.

2. Patrinus debet esse rationis compos; quia qui usu rationis caret, nec fidejubere pro baptizato valet, nec obire munus instructionis, *Nav. Conig. Pyrrhing. tit. 11. num. 34.* Item patrinus baptismi debet esse baptizatus, Confirmationis confirmatus, *c. in Baptismate 102. dist. 4. de consecr.* Item debet per se, vel per suum procuratorem Physicè tangere infantem, idque animo obcundi munus patrini, seu exercendi actum ab Ecclesia institutum, etsi ignoret huic actui cognationem spiritualement esse annexam, si unum horum desit, non contrahitur cognatio, *Sanch. Tamb. Reiffenst. tit. 11. à num. 25.* At quid, si per errorem leves filium Titiae, putans esse filium Cajæ? Te adhuc contrahere cognationem spiritualement, pro certo habet *La Croix num. 598.* At melius id negant *Laym. hic c. 8. num. 6. Pyrrh. num. 39. Sporer num. 93. Schmalzgr. t. 11. nu. 83.* Nisi fortè velit tenere hunc, cujuscunque sit; ratio est, quia non habuit animum exercendi patrinum respectu hujus infantis. *Dices: Impedimenta etiam incurruntur ab ignorante, & cum errore facti. R.* Incurruntur, si exerceatur actus, cui annectuntur C. secùs N. Actus cui annectitur cognatio spiritualement, est tenere infantem cum animo exercendi munus patrini, quod hinc non fit.

H

3. De-

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. IV.

13. 3. Debet adhiberi, & à parentibus, vel in eorum defectu à Parocho designari unus tantum patrinus, vel una, aut unus & una; si seingerat non designatus, cognationem non contrahit, *Trid. loc. cit.* Si plures sint designati, contrahit cognationem vir & fœmina primò tangens infantem, qui sequuntur, inveniunt ministerium patrini jam exhibitum; si simul plures designati tangant, omnes probabilius contrahunt cognationem, *Navar. Schmalzgr. num. 87.* ubi ex *Fagn.* citat declarationem S. Congregationis. Ratio est, quia in omnibus designatis & admissis à Parocho inveniuntur conditiones ad cognationem spiritualem requisitæ; ne tamen id contingat, erit Parochi admittere solum unum & unam, & reliquos scribere ut testes.

14. 4. Baptizans propriam prolem in necessitate contrahit cognationem spiritualem cum matre in tantum, ut impediatur à matrimonio contrahendo, non ab usu contracti, seu petitione debiti, etiamsi id faciat ex malitia, v.g. Parocho præsentem, vel alio sciente & volente baptizare, *s. de eo s. caus. 39. c. si vir 2. de cognat. spirit.* ubi de talibus conjugibus ex malitiâ prolem suam baptizantibus dicitur; *Non sunt ab invicem separandi, nec alteri debitum subtrahere debent;* Canones contrarii sunt antiquati, & jure novo temperati, *Suarez. Peretz. Wiest. t. 11. num. 25. Reiff. n. 30.*

5. Baptizans in necessitate, contrahit cognationem spiritualem, non verò patrini, quia baptizans eam contrahit ratione Sacramenti, quod in necessitate æquè valet, quàm extrâ; patrini verò ratione ceremoniarum, quæ solum institutæ sunt

sunt pro Baptismo solemnibus, *Sot. Gutt. Sporer num. 89.*

§. 2. Cognatio legalis oritur ex sola arrogatione, seu adoptione perfectâ, quâ persona extranea, & sui juris auctoritate Principis assumpta in filium vel nepotem, transit in potestatem & familiam alterius, ita ut non tantum ab intestato, sed etiam tanquam hæres necessarius ex testamento in quartam partem bonorum succedat, non autem ex adoptione imperfectâ, quâ persona extranea, quæ necdum est sui juris, sed sub potestate patris assumitur in filium, & tanquam hæres ab intestato, non verò tanquam hæres necessarius ex testamento, *Sylv. Wex. Zoes. tit. 12. num. 2. Engel. Schamb. Pyrrhing. ibid. num. 4. La Croix num. 588. Krimer. num. 1121. Schmaltzgr. num. 19. contra Ang. Couv. Scot. Palud. Reiffenstul. num. 10. &c.* Ratio est, quia jura solum loquuntur de adoptione simpliciter, & sine additio, quo nomine venit sola perfecta, & matrimonium est res valde favorabilis: ergo jura illud irritantia (quando eorum sensus est ambiguus) restringi potius, quàm extendi debent, *Reg. 15. in 6.* Hæc cognatio dirimit matrimonium jure civili & Ecclesiastico, inter omnes personas, quas afficit, quales sunt in lineâ quasi rectâ adoptans ejusque ascendentes respectu adoptati, & ejus descendentes, qui nati sunt tempore adoptionis, idque in perpetuum, vel ut alii volunt, usque ad quartum solum gradum; hæc cognatio lineæ rectæ manet etiam post adoptionem, seu mortuo adoptante, vel secutâ emancipatione. Affinitas legalis reperitur inter adoptantem & uxorem adoptati, & e contra inter adoptatum & uxorem adoptantis, duratque etiam in perpetuum. In lineâ trans-

versa hæc cognatio tanquam fraternitas est inter liberos legitimos adoptantis & adoptatum, quamdiu durat adoptatio, non verò inter liberos adoptantis & adoptati, aut filium & filiam adoptatam. Attamen ut adoptatio dirimat matrimonium, debent adesse omnes juris solemnitates, v. g. autoritas Principis, cognitio causæ, si adoptandus sit impubes; item ut adoptans sit 18. annis major adoptato, & reliqua, quæ præscribuntur §. *cùm autem* 3. *instit. de adopt. l. 2. & fin. C. eod. Unio prolium*, Germanicè **Leinindschafft / oder / Erb-Verbrüderung** / quamvis sit species adoptionis, ejusque solemnitates requirat teste *Gail.* tamen matrimonium non impedit, quia impedimenta utpote odiosa non sunt extendenda ad casum jure non expressum, *Engell. cit.*

26. R. 3. Circa cognationem carnalem seu consanguinitatem, tenenda sunt sequentia: 1. *Cognatio carnalis* est propinquitas personarum ex eodem propinquo stipite, seu communi patre descendentium, *S. Thom. in 4. dist. 40. q. un. art. 1.* Hæc propinquitas juxta *Konig. Laym. Valleng. tit. 14. num. 6. Schamb, Pyrrhing, ibid. num. 9.* jure naturæ dirimit matrimonium inter omnes asc. & descendentes in lineâ rectâ usque in infinitum, ita ut Adam modò resurgens nullam ex præsentibus feminis ducere posset; econtrà alii cum *D. Thom. 2. 2. q. 154. art. 9. ad 3. Cajet. Veracruz, Perez. Sanchez. l. 7. d. 51.* veriùs dicunt, matrimonia in lineâ rectâ quòdam gradus proximiores esse quidem ob reverentiam sanguinis jure naturæ prohibita, at non esse de jure naturæ invalida, nisi in gradu primo inter patrem & filiam, filium & matrem, ideòque si apud infideles avus suam neptem du-

duceret, matrimonium foret validum, etsi illicitum; ratio est, quia multò major reverentia debetur patri, quàm avo, & filius à patre est per se, ab avo per accidens; nam si pater fuisset creatus ex nihilo, sicut Adam, adhuc poterat generare hunc filium.

2. Cognatio in lineâ collateralis, seu transversâ dirimit matrimonium usque ad quartum gradum inclusivè, *c. non debet, c. ult. de consang.* & quamvis plures dicant, in primo gradu, v. g. inter fratrem & sororem matrimonium esse nullum de jure naturæ, id tamen rectiùs negant *S. Thom. Bonav. Scot. Cajet. Couv. Dian. Avers. Castropalao d. 4. p. 4. Wiest, tit. 14. num. 28.* aliàs enim matrimonium non fuisset licitum inter proles Adami, & Deus aliter debuisset providere propagationi humanæ.

3. Si duo sibi sint consanguinei in gradu mixto ^{17.} ex quarto & quinto, non impediuntur à matrimonio, *c. fin. de consang.* quod etiam tenet, quamvis una pars attingat primum gradum, & altera quintum, quia impedimenta utpote odiosa non debent extendi ultra quartum gradum à jure expressum, *Fagn. in d. c. fin. Sanch. d. 53. n. 5. Schmier p. 3. c. 3. n. 94.*

4. *Linea recta* dicitur respectu eorum, quorum unus generavit alterum, ut avus, pater, filius, nepos; *collateralis* dicitur respectu eorum, quorum unus non generavit alterum, attamen descendunt ab eodem stipite, ut frater & soror, eorumque filii & nepotes; tot sunt gradus in lineâ rectâ, quot sunt personæ unâ demptâ; vel alii dant hanc regulam: Positi in lineâ rectâ tot gradibus distant, quot intercedunt generationes activæ, sic à patre tuo distas uno gradu,

H 3

ab

ab avo duobus, à proavo tribus, & sic de cæteris. In lineâ transversâ seu collateralî tot gradibus distant inter se, quot gradibus singuli distant à communi stipite; sic frater & soror, quia solum uno gradu distant à stipite, qui est pater, sunt consanguinei in primo gradu; patrueles seu fratrum filii in secundo, horum liberi in tertio, nepotes in quarto, & sic deinceps. Item quia patruus meus distat ab avo meo uno gradu, & ego ab eodem avo meo disto duobus, hinc patruo consanguineus sum in primo & secundo gradu. Unde si Petrus velit ducere Mariam, & velis scire, in quo gradu sint consanguinei, ante omnia inquirendus est stipites seu communis utriusque parens, itaque scribe nomen Petri ab uno, & nomen sponsæ ab altero latere, & super Petrum scribe illam personam proximam, quæ dedit causam cognationis, & super hanc aliam & aliam similiter; scribe in altero latere eos, qui ex parte sponsæ sunt causa cognationis, nec desiste, donec invenias communem stipitem, è quo sponsus & sponsa mediâre sunt generati. Si nequeat reperiri stipites, certum est, nullam esse cognationem. Si inventus est stipites, numera personas ex parte remotiore scriptas, dempto stipite, tot erunt gradus consanguinitatis, quot erunt personæ dempto stipite, v. g. Petrus vult ducere Mariam, quæ dicitur eundem cum ipso habuisse abavum, sic formabitur schema:

Abavus.

Proavus.	}	Proavia.
Avus.	}	Avia.
Pater.	}	Mater.
Petrus.	}	Maria.

Ubi si dempto stipite personas numeres, reperies. quòd Petrus sit Mariæ consanguineus in quarto gradu æquali, ideòque indigeant dispensatione. Norandum; quòd jus civile quòdã computationem graduum in lineã rectã concordet cum jure Canonico, quòdã lineam transverſam jus civile hanc observat regulam, quòd tot sint gradus, quot personæ dempto stipite; hinc secundùm jus civile duo fratres sunt in secundo gradu, cùm tamen de jure Canonico sint in primo; hæc computatio civilis attenditur in tutelis committendis, & in successionibus ab intestato, ita ut pater v. g. succedat ab intestato, non frater, quia pater est in gradu primo cum filio, & frater in secundo; econtra computatio Canonica observatur in matrimoniis contrahendis; deinde secundùm jus civile illi tantùm dicuntur *Agnati*, qui per viros habent cognationem; econtrà cognati vocantur, qui per feminas habent; unde soli agnati & non cognati dicuntur succedere in feudis masculis, cognati in feudo promiscuo.

5. Nomina consanguinitatis sunt hæc:

Pater, Vater, Mater, Mutter.
 Avus, Uhherr, Groß-Vatter,
 Avia, Uhhfrau, Groß-Mutter:
 Proavus, Uranherr, Proavia, Uranfrau
 Abavus, Uranßvatter, Abavia, Uranß-
 mutter.

Atavus, Uranß-urann.
 Nepos, Enckel, Kinds-Kind.
 Pronepos, Enckels Sohn,
 Proneptis, Enckels Tochter.
 Abnepos, Enckel des Enckels,

H 4

Ahnep-

Abneptis, Enckels Enckelin.
 Atnepos, Enckels Uhr-Enckel.
 Patruus, Vatters Bruder.
 Avunculus, Mutters Bruder.
 Patruus magnus, Groß Oheim, Anherr
 Bruder.
 Avunculus magnus, Anfrauens Bruder.
 Amita, Vatters Schwester,
 Amita magna, Anherr Schwester.
 Matertera, Mutters Schwester,
 Matertera magna, Anfrauens Schwester.
 Nepos ex fratre, Bruders Sohn.
 Nepos ex sorore, Schwesters Sohn.
 Patruales, zweyer Bruder Kinder.
 Consobrini, zweyer Schwester Kinder.
 Amitini, Bruder und Schwesters Kinder.
 Sobrini, Geschwister Enckelen.

QUÆR. V. Quid de impedimento Affinitatis?

18. R. 1. *Affinitas* est propinquitas personarum orta ex copulâ carnali cum alterius consanguineis, si copula sit maritalis, dirimit matrimonium usque ad quartum gradum inclusivè, si fornicaria, usque ad secundum inclusivè, *Trid. sess. 24. de reform. matr. c. 4.* Idque non ex jure naturæ, sed solo jure Ecclesiastico etiam quoad primum gradum, non tantùm lineæ transversæ, ita ut ex dispensatione Ecclesiæ possit frater ducere uxorem fratris sui defuncti, sed etiam in primo gradu lineæ rectæ, v. g. inter novercam & privignum, inter socerum & nurum. Primam partem tenent omnes Catholici contra modernos sectarios, tum quia Deut. 25. v. 5. Deus Judæis præcepit, ut

frater ducat uxorem fratris sine liberis defuncti, & Gen. 29. v. 23. & 28. Jacob Patriarcha in uxores accepit duas sorores, Liam & Rachelem, tum quia ita statuitur c. fin. de divort. & habet praxis Ecclesiæ, quæ in primo gradu lineæ transversæ sæpiùs dispensavit; tum quia vinculum affinitatis lineæ transversæ non est arctiùs, quàm consanguinitatis, atque hoc in primo gradu lineæ transversæ, v. g. inter fratrem & sororem non dirimit matrimonium jure naturæ, ut suprâ dictum est: ergo minùs affinitas. Pro secunda parte stant Cajet. Scot. Sanch. Dian. Pontius, Schmier. n. 149. Krimer. n. 2179. Schmaltzg. tit. 14. à n. 99. contra Palud. Sylv. Sor. Sor. Vasq. Pyrrh Reifensf. n. 49. & plures alios. Probatur ex Concilio Epaunensi c. 30. Aurelianensi III. can. 10. ubi deciditur: Conjugia in infidelitate contracta cum relicta patris, vel cum filiâ uxoris post susceptum Baptismum solvenda non esse. Et ratio est, quia ex sic affinibus neuter est alterius principium, nec est conjunctio sanguinis; ergo non est, unde ex lege naturæ inter hos irritetur matrimonium.

2. Affinitas non oritur nisi ex copulâ perfecta, 19. quæ sit sufficiens ad generationem cum immiffione, & receptione seminis intrâ vas naturale, etiam si fiat cum ebriâ, dormiente, insanâ, invitâ, quia talis copula sufficiens est ad generationem. Communis: econtrâ ad affinitatem non sufficit copula eunuchi, quia verum semen non habet, nec sufficit copula sodomitica in vas præposterum, nec copula tentata, aut quævis imperfecta, in quâ sola mulier seminar. At quid, si semen viri effundatur circa muliebria, & attrahatur à matrice, vel arte magicâ vel aliter intromittatur, consergetne affinitas? affirmant Avers. Sanch. d. 64.

H 5

n.

n. 15. quia adest vera seminum commixtio, sed æquè probabiliter negant *Pont. l. 7. c. 53. Conrad. in praxi disp. l. 7. c. 1. n. 18.* quia affinitas non contrahitur, nisi ex copulâ, atqui non est vera copula, ubi non est penetratio vasis, & impedimenta matrimonii sunt odiosa, ideòque restringenda. An verò etiam requiratur semen sceminæ, ita ut hâc non seminante non contrahatur consanguinitas, controvertunt DD. in utramque partem probabiliter, in dubio præsertim si magnam in copula senserit voluptatem, præsumitur seminasse, quia ita communiter contingit.

3. Si affinitas superveniat matrimonio contracto, v. g. maritus cognoscit consanguineam uxoris, vel contra; impedit petitionem debitorum parte nocentis; requiritur tamen, ut sciverit personam cognitam fuisse uxoris consanguineam, aliàs hanc pœnam non incurrit. *L. si quis de n. qui cogn. imò Nav. Dian. Gobat. t. 10. n. 601. Viva op. 1. q. 3. art. 3.* & alii probabiliter dicunt non incurri hanc pœnam ab eo, qui ignorat, vel non recordatur eam suo incestui esse annexam, quia pœnam non incurrit, nisi contumax, ignorans pœnam contra eam non est contumax; sed quamvis hoc verum sit de pœnis medicinalibus, v. g. censuris, ut dicam *Cas. 113.* id tamen probabilius non tenet de pœnis vindicativis, qualis est hæc. De cætero hæc pœna non incurritur, nisi quis cognoverit consanguineam uxoris in primo, vel 2do gradu, quia affinitas ex copulâ illicita qualis utique est hæc adulterina, secundum gradum non excedit. *Trid. l. cit.* posse verò regulares mendicantes & cum iis participantes in hac pœna, sicut & in omnibus votis & juramentis dispensare, in quibus potestate ordinariâ dispensat

Episcopus, dixi *Cas. 71. num. 5.*

4. Affinitas intercedit solum inter cognoscentem & consanguineos cognita: item inter cognitam & consanguineos cognoscentis; ut autem scias, in quo gradu aliqua persona v. g. Titia tibi sit affinis, attende, in quo gradu sit consanguinea personae à te cognitae, & in eodem gradu erit tibi affinis, ut si Titia sit soror, mater vel filia personae à te cognitae; erit tibi affinis in primo gradu, si neptis, in 2do, & sic deinceps.

5. Si infideles contraxerunt cum impedimento Ecclesiastico affinitatis, consanguinitatis, publicae honestatis, criminis &c. & postea baptizentur, non ideo separari debent *c. de infidelibus 4. de consang.* nam dum contraxerunt, Ecclesiae non erant subiecti, ergo nec ejus tenebantur impedimento: e contra si post baptismum cum tali impedimento contrahere velint, non possunt absque dispensatione, etiamsi illud impedimentum contraxerint tempore infidelitatis. *Avers. q. 17. s. 6. Kugler hic à num. 1902. Schmaltzg. n. 88.* nam licet Ecclesia non possit statuere aliquid, quo ligentur, quamdiu sunt infideles, tamen potest statuere aliquid, quo ligentur, quando erunt fideles, ita ut, quamvis ante baptismum potuerint contrahere cum consanguineâ in 3tio vel 4to gradu, vel cum affine in 2do: id tamen non possint post baptismum, ut constat *ex c. fin. de divort.* idem autem est de aliis impedimentis, v. g. honestatis, vel criminis, quia Canones universaliter dicunt, quod fideles habentes tale impedimentum, sive talem relationem ad invicem, non possint validè contrahere, nec distinguunt Canones, an illud inciderit ante, vel post Baptismum, ergo cum post Baptismum sint subiecti Eccle-

21.

Ecclesiæ, & tale impedimentum, sive relationem ad invicem habeant, non poterunt (nisi eâ dispensante) contrahere.

6. Præcipua Nomina Affinitatis sunt.
 Socer, pater uxoris vel mariti Schwäher.
 Socrus, mater uxoris vel mariti Schwiger.
 Confoceri, parentes uxoris & mariti Gegen Schwäher.

Gener, maritus filix Tochter Mann.

Nurus, uxor filii Schnurr.

Levir, frater mariti Manns Bruder.

Glos, soror mariti Manns Schwester.

Fratrìa, uxor fratris Bruders Weib.

Sororius, maritus sororis Schwester

Mann.

Vitricus Stieff = Vater.

Noverca Stieff = Mutter.

Privignus Stieff = Sohn.

Privigna Stieff = Tochter.

